

NÁVRH

na skrátené legislatívne konanie o vládnom návrhu zákona, ktorým sa v súvislosti s druhou vlnou pandémie ochorenia COVID-19 menia a dopĺňajú niektoré zákony v oblasti zdravotníctva

Vláda Slovenskej republiky predkladá návrh na skrátené legislatívne konanie o vládnom návrhu zákona, ktorým sa v súvislosti s druhou vlnou pandémie ochorenia COVID-19 menia a dopĺňajú niektoré zákony v oblasti zdravotníctva (ďalej len „návrh zákona“).

Vzhľadom na epidemickú situáciu spôsobenú ochorením COVID-19 sa v predkladanom návrhu zákona sa upravuje Indikačný zoznam pre kúpeľnú starostlivosť príloha č. 6 zákona, o doplnenie možnosti vypisovania kúpeľného návrhu v určitých indikáciách, súvisiacich s ťažkým priebehom ochorenia COVID-19. Navrhuje sa rozšírenie indikačného zoznamu o stavy po prekonaní COVID-19 s ťažkým priebehom infekcie. Po prekonaní infekcie koronavírusom SARS-COV2 je u časti pacientov zaznamenané pretrvávajúce zdravotných ťažkostí, ktoré sa pred infekciou nevyskytovali. Tento stav je popisovaný ako tzv. postkovidový syndróm a zahŕňa spektrum príznakov, so známami respiračného, kardiovaskulárneho, nervového, alebo svalového postihnutia. Pokladá sa za nevyhnutné zabezpečiť, aby pacienti, u ktorých pretrvávajú ťažkosti zo strany dýchacieho a/alebo nervového a pohybového aparátu absolvovali kúpeľnú starostlivosť v prírodných liečebných kúpeľoch, ktoré majú rozhodnutie Ministerstva zdravotníctva SR na poskytovanie kúpeľnej starostlivosti v indikácii V., VI. a VII. indikačného zoznamu. Kúpeľné zariadenia disponujú vybavením na vykonávanie funkčnej diagnostiky pľúc (spirometria, prípadne aj spiroergometria, pulzná oxymetria, v prípade potreby môžu aplikovať krátkodobú kyslíkovú terapiu). Klimatické podmienky v týchto kúpeľoch vyhovujú požiadavkám aj na vysokú kvalitu ovzdušia. Z hľadiska liečby nervových, resp. nervovo-svalových komplikácií predstavuje kúpeľná starostlivosť možnosť komplexnej liečby pacientov s dominujúcim postihnutím periférneho nervového systému, svalovým a pohybovým postihnutím. Doplnenie indikačného zoznamu sa navrhuje u pacientov, ktorí už nie sú infikovaní koronavírusom SARS-CoV-2, avšak naďalej u nich pretrvávajú symptómy, ktoré neboli prítomné pred ochorením COVID-19. Ide o pacientov, ktorí mali ťažký priebeh ochorenia, absolvovali hospitalizáciu na jednotke intenzívnej starostlivosti alebo si ich stav vyžadoval starostlivosť na klinike/oddelení anesteziológie a intenzívnej medicíny. Kúpeľná starostlivosť by prispela k zmierneniu postkovidového syndrómu a návratu do pracovného a bežného života pacienta.

V návrhu zákona sa navrhuje zaviesť povinnosť zdravotnej poisťovne uhrádzať náklady spojené s očkovaním s cieľom predísť nekontrolovanému šíreniu nákazy aj pre osoby, ktoré nemajú verejné zdravotné poistenie. Pokladá sa za nevyhnutné zabezpečiť možnosť očkovania pre zraniteľnú skupinu obyvateľov, ktorí nemajú verejné zdravotné poistenie (marginalizované skupiny, ľudia bez domova). Jedná sa o osoby, ktoré sú vystavené zvýšenému riziku nakazenia sa a ďalšieho šírenia infekčného ochorenia SARS-COV2 vzhľadom na problematické dodržiavanie protiepidemických opatrení (R-O-R, nízky hygienický štandard, dodržiavanie karantény), rovnako aj, vzhľadom na často celkovo zlý zdravotný stav je po nakazení vysoké

riziko ťažkého priebehu ochorenia a smrti. Zabezpečenie očkovania z verejného zdravotného poistenia vnímame aj ako protiepidemické opatrenie s cieľom zabezpečiť kontrolu a prevenciu šírenia COVID-19. Najefektívnejším spôsobom kontroly súčasnej pandémie ochorenia COVID-19 je očkovanie. Pri dostatočnom podiele zaočkovaných osôb sa v populácii vytvára kolektívna imunita, vďaka ktorej následne dochádza k postupnému spomaleniu až k zastaveniu šírenia infekčného ochorenia. Zámerom tejto úpravy je zabezpečiť prístup k očkovaniam všetkým obyvateľom bez rozdielu a ohľadu na sociálny status. Zároveň sa v súvislosti s očkovaním navrhuje úprava, ktorá má za cieľ umožniť poskytnutie informácií zo strany zdravotných poisťovní na vyžiadanie národnému centru zdravotníckych informácií na účely registrácie poistencov na očkovanie proti ochoreniu COVID-19 v rozsahu rodné číslo, ak ho má poistenec pridelené, alebo bezvýznamové identifikačné číslo, meno, priezvisko poistenca, dátum očkovania.

Vzhľadom k poskytovaniu zdravotnej starostlivosti pacientom s vysoko nákazlivým ochorením COVID-19 v ústavných zdravotníckych zariadeniach patria zdravotníci pracovníci počas mimoriadnej situácie, núdzového a výnimočného stavu k najrizikovejšej a najohrozenejšej skupine. Návrh zákona reaguje na nedostatok zdravotníckych pracovníkov v ústavných zdravotníckych zariadeniach a predkladá sa z dôvodu potreby zjednodušenia prístupu k výkonu pracovných činností zdravotníckym pracovníkom zo zahraničia vzhľadom na krízu v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti v ústavných zdravotníckych zariadeniach. Ide o osoby, ktoré získali zdravotnícke vzdelanie v povolaniach lekár, sestra a pôrodná asistentka mimo územia členských štátov a aj o zdravotníckych pracovníkov vykonávajúcich zdravotnícke povolanie na území iného členského štátu alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo Švajčiarskej konfederácie. Dopĺňanie zdravotníckeho personálu do ústavných zdravotníckych zariadení je potrebné riešiť najmä z dôvodu predchádzania nadmerného preťaženia zdravotníckych pracovníkov a ohrozenia kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti. V súčasnej situácii, kedy je Slovenská republika v krízovej situácii a dopyt po zdravotníckych pracovníkoch neustále rastie, je dôležité prijať predkladaný návrh zákona, čím umožníme jednoduchší a rýchlejší prístup zdravotníckych zariadení k potrebnému zdravotníckemu personálu. Cieľom opatrenia je, aby zahraničné tímy počas krízovej situácie mohli pracovať bez náročnej administratívnej procedúry. Navrhuje sa, aby nemuseli predkladať potvrdenie od poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o svojom zdravotnom stave, výpis z registra trestov, či ďalšie listiny, ktoré by im bránili ihneď vykonávať svoju činnosť. Cieľom opatrenia je zníženie administratívnej náročnosti tak, aby zahraničné tímy mohli ihneď pôsobiť na území Slovenskej republiky a chrániť tak zdravie a životy obyvateľov. V čase krízovej situácie z dôvodu ochorenia COVID-19 sú zdravotnícki pracovníci extrémne vyťažení poskytovaním zdravotnej starostlivosti v zložitých epidemiologických podmienkach.

Zdravotnícki pracovníci, ktorí sú v pracovnom pomere a vykonávajú zdravotnícke povolanie môžu byť súčasne zaradení do ďalšieho vzdelávania, či už do špecializačného štúdia alebo certifikačnej prípravy. Vzdelávacie ustanovizne, ktoré predmetné ďalšie vzdelávanie uskutočňujú sú povinné na vzdelávanie získať akreditáciu ministerstva zdravotníctva. Navrhovanou úpravou sa rieši proces opätovného získavania akreditácií, t. j. vzdelávacie ustanovizne, ktoré získali akreditáciu na vzdelávanie v príslušnom akreditovanom programe a majú záujem pokračovať vo vzdelávaní, podľa platnej úpravy musia podať žiadosť o

akreditáciu najmenej šesť mesiacov pred skončením platnosti osvedčenia o akreditácii. Avšak počas krízovej situácie z dôvodu ochorenia COVID-19 mnohé vzdelávacie ustanovizne nemajú možnosť v stanovenej lehote pripraviť kompletný projekt. Projekt predkladaný ministerstvu zdravotníctva musí spĺňať zásady akreditácie ministerstva zdravotníctva a zahŕňa obsiahlu personálnu, materiálno-technickú a pedagogickú dokumentáciu. Prípravy projektu sa priamo zúčastňujú aj samotní zdravotnícki pracovníci - špecialisti, ktorí sú však v súčasnosti plne vyťažení poskytovaním zdravotnej starostlivosti v nemocniciach. Z uvedeného dôvodu je počas krízovej situácie veľmi problematické pripraviť celú potrebnú dokumentáciu a tak vzdelávacím ustanovizniám hrozí strata akreditácie a prerušenie kontinuálneho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov. V dôsledku uvedeného sa tak oddiali vstup vyvzdelávaných špecialistov do zdravotného systému, čo negatívnym spôsobom ovplyvní dostupnosť špecializovanej zdravotnej starostlivosti. Zákon o hospodárskej mobilizácii umožňuje príkazmi nariaďovať poskytovateľom ústavnej zdravotnej starostlivosti reprofilizovať lôžkový fond, či prijímať niektoré protiepidemické opatrenia. Cieľom predkladaného návrhu je predĺženie lehoty pre vzdelávacie ustanovizne na predkladanie opätovných žiadostí o akreditáciu, ako aj predĺženie platnosti pôvodného osvedčenia o akreditácii. Zároveň sa zabráni dočasnému prerušeniu, prípadne úplnému zastaveniu ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, dovzdelávanie ktorých je potrebné pre plynulé dopĺňanie systému špecializovanej zdravotnej starostlivosti príslušnými špecialistami.

Navrhuje sa umožniť dočasne použiť na samodiagnostiku nosové rýchlotesty určené na profesionálne použitie aj nezaškolenými osobami. Za účelom riešenia súčasnej mimoriadnej situácie sa javí ako mimoriadne účelné a vhodné použitie presných rýchlych skríningových nosových antigénových testov na samodiagnostiku. Testy sú jednoducho vykonateľné, je možné ich vykonávať opakovane. Spôsob odberu je všeobecne považovaný za bezpečný. Manipulácia po odbere je jednoduchá rovnako ako odčítanie výsledku. Použitie uvedených inovatívnych testov by umožnilo rýchle a efektívne testovanie v domácnostiach a školách. Samodiagnostika v domácnostiach potvrdí testovanej osobe potrebu dodržať spoločnú karanténu. Súčasne sú nosové antigénové testy na prítomnosť koronavírusu spôsobujúceho ochorenie COVID-19 používané napr. v školách. Zabezpečenie pravidelného a častého testovania zdravotníkymi pracovníkmi je limitované personálnymi kapacitami zdravotníckeho sektoru. Za účelom riešenia súčasnej mimoriadnej situácie sa javí ako mimoriadne účelné a vhodné použitie presných rýchlych skríningových nosových antigénových testov na samodiagnostiku. Testy sú jednoducho vykonateľné, je možné ich vykonávať opakovane. Spôsob odberu je všeobecne považovaný za bezpečný. Manipulácia po odbere je jednoduchá rovnako ako odčítanie výsledku. Použitie uvedených inovatívnych testov by umožnilo rýchle a efektívne testovanie v domácnostiach a školách. Samodiagnostika v domácnostiach potvrdí testovanej osobe potrebu dodržať spoločnú karanténu. Súčasne sú nosové antigénové testy na prítomnosť koronavírusu spôsobujúceho ochorenie COVID-19 používané napr. v školách. Zabezpečenie pravidelného a častého testovania zdravotníkymi pracovníkmi je limitované personálnymi kapacitami zdravotníckeho sektoru. Navrhované znenie umožňuje preskripciu liekov, ktoré sú indikované z hľadiska aktuálneho zdravotného stavu pacienta aj v prípade, že liek s preskripčným obmedzením bol indikovaný pri prepustení pacienta z hospitalizácie, alebo v prípadoch, že pacient nemohol v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 navštíviť lekára špecialistu. Počas krízovej situácie sa súčasne umožňuje predpis liekov na obdobie 90 dní.

Navrhuje sa aj explicitne potvrdiť právomoc MZSR zabezpečiť čiastočné riadenie siete poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, napríklad pri presunoch ťažko chorých pacientov z jedného zdravotníckeho zariadenia do iného. Predmetným ustanovením sa zabezpečí čiastočný vplyv nad poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti po možnom skončení núdzového stavu, ale počas trvania mimoriadnej situácie.

Cieľom uvedeného návrhu je tiež vytvoriť inštitút jednorazového odškodnenia pozostalých aj v rámci zdravotníckeho povolania, ktoré v aktuálnej nepriaznivej situácii zažíva najväčší nápor rizika ochorenia na koronavírus SARS- CoV-2 v komparácii s inými povolaniami. Vzhľadom na skutočnosť, že inštitút jednorazového odškodnenia pozostalých je v právnom poriadku Slovenskej republiky zavedený aj v iných osobitných zákonoch, predmetný návrh je s ohľadom na diferentné postavenie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a zdravotníckych pracovníkov v porovnaní s úpravami uvedenými v osobitných predpisoch prispôsobený a upravený práve na účel jednorazového odškodnenia pozostalých v rámci zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkov, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Úmyslom uvedeného návrhu je stanovenie konkrétnych podmienok poskytnutia jednorazového odškodnenia pozostalých vo výške 58 712,30 eura, na ktorý majú nárok manželka (manžel) a deti zomretého zdravotníckeho pracovníka (podľa § 27 ods. 1 a 2 zákona č. 578/2004 Z. z.), vodiča záchranej zdravotnej služby a vodiča dopravnej zdravotnej služby, ktorý zomrel v príčinnej súvislosti s ochorením COVID-19. V prípade absencie uvedených subjektov pripadá nárok na poskytnutie jednorazového odškodnenia pozostalých rodičom zomrelého. Nárok na poskytnutie jednorazového odškodnenia pozostalých vzniká splnením podmienok podľa tohto zákona na základe podanej žiadosti oprávneného subjektu do 1 roka od úmrtia zdravotníckeho pracovníka, vodiča záchranej zdravotnej služby a vodiča dopravnej zdravotnej služby, ku ktorej je povinný priložiť doklady preukazujúce vzťah pozostalej osoby k zomrelému (rodný list, sobášny list). Nevyhnutnou súčasťou žiadosti o poskytnutie jednorazového odškodnenia pozostalých je aj úmrtný list. Návrh sa predkladá s cieľom poskytnutia jednorazového odškodnenia pozostalých na preklopenie nepriaznivej finančnej situácie najbližšej rodiny, ktorá je spôsobená stratou príjmu zomrelého, pričom uvedeným finančným odškodnením sa má rodine umožniť prispôbiť sa zmeneným životným podmienkam. Účelom je taktiež odškodnenie zdravotníckych pracovníkov v rámci vykonávania zdravotníckeho povolania ako aj vodičov záchranej zdravotnej služby a vodičov dopravnej zdravotnej služby v pretrvávajúcej pandémii ochorenia COVID-19, kedy s prihliadnutím na všetky objektívne skutočnosti možno kvalifikovať zdravotnícke povolanie ako najviac ohrozené infikovaním sa týmto typom ochorenia v súvislosti s nepretržitým poskytovaním zdravotnej starostlivosti o pacientov v zdravotníckych zariadeniach na území Slovenskej republiky. V navrhovanej právnej úprave sa zároveň dopĺňa prechodné ustanovenie z dôvodu možnosti poskytnutia jednorazového odškodnenia pozostalých v dôsledku úmrtia zdravotníckeho pracovníka, vodiča záchranej zdravotnej služby, vodiča dopravnej zdravotnej služby, lekára vykonávajúceho pitvu alebo lekára obhliadajúceho mŕtve telá, ktoré nastalo pred dňom účinnosti navrhovaného zákona. V navrhovanej právnej úprave sa taktiež dopĺňa činnosť Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý poskytne Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky potvrdenie o tom, či fyzická osoba určená osobitným zákonom zomrela v príčinnej súvislosti s ochorením COVID-19 vzhľadom na stanovené

podmienky poskytnutia jednorazového príspevku pozostalých zákonom, a to na základe listu o prehliadke mŕtveho tela a štatistického hlásenia o úmrtí, správy o prehliadke mŕtveho tela, lekárskej prepúšťacej správy alebo pitevného protokolu. Zároveň sa dopĺňa, že ak ide o prehliadku mŕtveho tela mimo zdravotníckeho zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, prehliadajúci lekár je povinný bezodkladne vyplniť aj správu o prehliadke mŕtveho tela, ktorej náležitosti ustanoví Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou metodickým usmernením. Účelom Správy o prehliadke mŕtveho tela je zdokumentovať všetky okolnosti úmrtia ako napríklad opis miesta nálezu, polohy tela, predmety nájdené pri mŕtvole, neskoré posmrtné zmeny, zranenia a stopy násilia a podobne, pričom zachytáva postup prehliadajúceho lekára pri vykonaní prehliadky mŕtveho tela. Správa o prehliadke mŕtveho tela je dôležitý dokument, ktorý je potrebné zo strany prehliadajúceho lekára predložiť Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a ktorý zachytáva všetky podstatné okolnosti týkajúce sa úmrtia a prehliadky mŕtveho tela. Poskytovateľom ústavnej starostlivosti sa taktiež upravuje povinnosť doručiť prepúšťaciu správu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, a to pri úmrtí osoby počas ústavnej starostlivosti. Uvedená povinnosť bola nevyhnutná vzhľadom na novú kompetenciu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vydávať na žiadosť Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky potvrdenie o tom, či fyzická osoba určená osobitným zákonom zomrela v príčinnej súvislosti s ochorením COVID-19, a to predovšetkým za účelom zabezpečenia všetkých dostupných dokumentov, z ktorých by Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zodpovedne potvrdil predmetné skutočnosti.

Navrhovanou úpravou sa tiež zjednodušuje a urýchlňuje proces povoľovania terapeutického použitia neregistrovaných humánnych liekov a ustanovuje sa prenesenie časti objektívnej zodpovednosti za prípadné škody na zdraví a na živote, spôsobenými výlučne okolnosťami majúcimi pôvod v použitej neregistrovanej vakcíne, na štát.

Vláda Slovenskej republiky je toho názoru, že navrhované riešenia sú z dôvodu naliehavého verejného záujmu a epidemickej situácie potrebné prijať čo najskôr, teda v skrátanom legislatívnom konaní.